

Brussel, 3 juli 2026
(OR. en)

11122/26

ECOFIN 912
UEM 316
SOC 441
EMPL 243
COMPET 856
ENV 832
EDUC 298
ENER 454
JAI 892
GENDER 129
JEUN 172
SAN 530
EIB
ECB

NOTA

van:	het secretariaat-generaal van de Raad
aan:	het Comité van permanente vertegenwoordigers/de Raad
Betreft:	AANBEVELING VAN DE RAAD inzake het economisch, sociaal, werkgelegenheids-, structuur- en begrotingsbeleid van Frankrijk

De delegaties vinden hierbij de bovengenoemde ontwerpaanbeveling van de Raad, die is gebaseerd op Commissievoorstel COM(2026) 210 final en is herzien en goedgekeurd door verschillende comités van de Raad en is afgerond door het Economisch en Financieel Comité.

AANBEVELING VAN DE RAAD

inzake het economisch, sociaal, werkgelegenheids-, structuur- en begrotingsbeleid van Frankrijk

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 121, lid 2, en artikel 148, lid 4,

Gezien Verordening (EU) 2024/1263 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2024 betreffende de doeltreffende coördinatie van het economisch beleid en betreffende het multilaterale begrotingstoezicht en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1466/97 van de Raad¹, en met name artikel 3, lid 3,

Gezien de aanbeveling van de Europese Commissie,

Gezien de resoluties van het Europees Parlement,

Gezien de conclusies van de Europese Raad,

Gezien het advies van het Comité voor de werkgelegenheid,

Gezien het advies van het Economisch en Financieel Comité,

Gezien het advies van het Comité voor sociale bescherming,

Gezien het advies van het Comité voor de economische politiek,

¹ Verordening (EU) 2024/1263 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2024 betreffende de doeltreffende coördinatie van het economisch beleid en betreffende het multilaterale begrotingstoezicht en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1466/97 van de Raad (PB L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj>).

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Verordening (EU) 2024/1263 bevat de doelstellingen van het kader voor economische governance, dat erop gericht is gezonde en houdbare overheidsfinanciën, duurzame en inclusieve groei, alsook veerkracht te bevorderen door middel van hervormingen en investeringen, en buitensporige overheidstekorten te voorkomen. In die verordening is bepaald dat de Raad en de Commissie in het kader van het Europees Semester multilateraal toezicht uitoefenen overeenkomstig de doelstellingen en vereisten van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU). Het Europees Semester omvat met name de opstelling van en het toezicht op de uitvoering van landspecifieke aanbevelingen.
- (2) Op 25 november 2025 heeft de Commissie een advies over het ontwerpbegrotingsplan 2026 van Frankrijk goedgekeurd. Tevens heeft de Commissie op die datum op grond van Verordening (EU) nr. 1176/2011 het waarschuwingsmechanismeverslag 2026 goedgekeurd, waarin zij Frankrijk niet noemt als een van de lidstaten waarvoor een diepgaande evaluatie nodig is. Ook heeft de Commissie een aanbeveling goedgekeurd voor een aanbeveling van de Raad over het economisch beleid van de eurozone, alsook voor een aanbeveling van de Raad over menselijk kapitaal in de Europese Unie, en een voorstel gedaan voor het gezamenlijk verslag over de werkgelegenheid voor 2026, waarin de uitvoering van de werkgelegenheidsrichtsnoeren en de beginselen van de Europese pijler van sociale rechten wordt geanalyseerd. De Raad heeft de aanbeveling over het economisch beleid van de eurozone² aangenomen op 21 april 2026, en het gezamenlijk verslag over de werkgelegenheid en de aanbeveling over menselijk kapitaal op 9 maart 2026.

² PB C, C/2026/2434, 28.4.2026, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2026/2434/oj>.

- (3) Op 29 januari 2025 heeft de Commissie het kompas voor concurrentievermogen gepubliceerd, een strategisch kader dat de komende vijf jaar het mondiale concurrentievermogen van de Unie moet stimuleren. Daarin worden de drie transformatievereisten innovatie, decarbonisatie en concurrentievermogen, en veiligheid genoemd als kritieke pijlers voor duurzame economische groei. Sinds de bekendmaking ervan heeft het kompas voor concurrentievermogen gediend als uitgangspunt voor de werkzaamheden in het kader van het Europees Semester en zorgt het ervoor dat het economisch beleid van de lidstaten in overeenstemming is met de strategische doelstellingen van de EU, waarbij een uniforme aanpak van economische governance wordt opgezet ter bevordering van duurzame groei, innovatie en veerkracht in de Unie.
- (4) In 2026 blijft het Europees Semester voor coördinatie van het economisch beleid parallel verlopen met de slotfase van de herstel- en veerkrachtfaciliteit³. Herstel- en veerkrachtplannen zijn, samen met financiering in het kader van het cohesiebeleid, van essentieel belang gebleken voor de verwezenlijking van de beleidsprioriteiten van het Europees Semester, aangezien met de plannen alle of een aanzienlijk deel van de uitdagingen die in de relevante landspecifieke aanbevelingen van de recente cycli zijn aangehaald, moesten worden aangepakt, en in de door het Europees cohesiebeleid gefinancierde programma's rekening moest worden gehouden met de landspecifieke aanbevelingen. Nu de herstel- en veerkrachtfaciliteit bijna ten einde loopt, blijft het van essentieel belang om de hervormingen en investeringen die in het kader daarvan worden ondersteund en uitgevoerd, vol te houden, met name die welke bijdragen tot de aanpak van de uitdagingen die in de landspecifieke aanbevelingen zijn vastgesteld, en erop voort te bouwen.
- (5) Op 3 juni 2026 heeft de Commissie het landverslag 2026 voor Frankrijk bekendgemaakt. Daarin is de vooruitgang beoordeeld die Frankrijk heeft geboekt bij de uitvoering van de landspecifieke aanbevelingen voor 2025 en is de balans opgemaakt van de uitvoering door Frankrijk van het herstel- en veerkrachtplan. Op basis van die analyse zijn in het landverslag de dringendste uitdagingen voor Frankrijk in kaart gebracht. Ook is daarin de vooruitgang beoordeeld die Frankrijk heeft geboekt bij de uitvoering van de Europese pijler van sociale rechten en bij de verwezenlijking van de kerndoelen van de Unie inzake werkgelegenheid, vaardigheden en vermindering van armoede en sociale uitsluiting, alsook bij de verwezenlijking van de duurzameontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties.

³ Verordening (EU) 2021/241 van het Europees Parlement en de Raad van 12 februari 2021 tot instelling van de herstel- en veerkrachtfaciliteit (PB L 57 van 18.2.2021, blz. 17, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj>).

- (6) Op 21 januari 2025 heeft de Raad, op basis van de beoordeling en de aanbeveling van de Commissie, een aanbeveling aangenomen tot goedkeuring van het nationaal budgettaire-structureel plan voor de middellange termijn van Frankrijk⁴. Het plan bestrijkt de periode 2025 tot en met 2029 en bevat een begrotingsaanpassing die over zeven jaar is gespreid. De Raad heeft de volgende maximale groeipercentages van de netto-uitgaven aanbevolen: 0,8 % in 2025, 1,2 % in 2026, 1,2 % in 2027, 1,2 % in 2028 en 1,1 % in 2029; deze stemmen overeen met de maximale cumulatieve groeipercentages die zijn berekend op basis van referentiejaar 2023, namelijk 4,6 % in 2025, 5,8 % in 2026, 7,1 % in 2027, 8,4 % in 2028 en 9,5 % in 2029. Voor de jaren 2025-2029 vallen deze maximale groeipercentages van de netto-uitgaven samen met het overeenkomstig artikel 126, lid 7, VWEU door de Raad op 21 januari 2025 aanbevolen correctieve pad om een einde te maken aan het buitensporige tekort⁵. Op basis van de beoordeling door de Commissie van de doeltreffendheid van de maatregelen van 3 juni 2026⁶ wordt de procedure bij buitensporige tekorten ten aanzien van Frankrijk opgeschort.
- (7) De Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne en de gevolgen daarvan vormen een existentiële uitdaging voor de Europese Unie. De Commissie heeft de lidstaten uitgenodigd te verzoeken om een gecoördineerde activering van de nationale ontsnappingsclausule van het stabiliteits- en groeipact ter ondersteuning van de inspanningen van de EU om tot een snelle en aanzienlijke verhoging van de defensie-uitgaven te komen⁷, en dit voorstel is door de Europese Raad van 6 maart 2025 positief ontvangen. De lidstaten kunnen nog tot 2028 om activering van de nationale ontsnappingsclausule verzoeken indien zij voldoen aan de criteria van artikel 26 van Verordening (EU) 2024/1263.

⁴ Aanbeveling van de Raad van 21 januari 2025 tot goedkeuring van het nationaal budgettaire-structureel plan voor de middellange termijn van Frankrijk (PB C, C/2025/659, 10.2.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/659/oj>).

⁵ Aanbeveling van de Raad om een einde te maken aan de buitensporigtekortsituatie in Frankrijk, aangenomen op 21 januari 2025. Alle documenten met betrekking tot de buitensporigtekortprocedure van Frankrijk zijn te vinden op: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-governance-framework/stability-and-growth-pact/corrective-arm-excessive-deficit-procedure/excessive-deficit-procedures-overview/france_en.

⁶ Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, de Europese Centrale Bank, het Europees Economisch en Sociaal Comité, het Comité van de Regio's en de Europese Investeringsbank: Europees Semester 2026 – Voorjaarspakket (COM(2026) 200 final).

⁷ Mededeling van de Commissie, "Hogere defensie-uitgaven opvangen binnen het stabiliteits- en groeipact", Brussel, 19 maart 2025 (C(2025) 2000 final).

- (8) Op 7 mei 2026 heeft Frankrijk zijn jaarlijkse voortgangsverslag 2026⁸ ingediend over de naleving van de aanbevolen maximale groeipercentages van de netto-uitgaven, de uitvoering van de hervormingen en investeringen op basis waarvan de verlenging van de aanpassingsperiode is toegekend, en de uitvoering van hervormingen en investeringen als antwoord op de belangrijkste uitdagingen zoals benoemd in de landspecifieke aanbevelingen in het kader van het Europees Semester. Het jaarlijkse voortgangsverslag weerspiegelt ook de halfjaarlijkse verslaglegging van Frankrijk over de vooruitgang bij de uitvoering van zijn herstel- en veerkrachtplan overeenkomstig artikel 27 van Verordening (EU) 2021/241. Het verslag over de maatregelen die in het kader van de procedure bij buitensporige tekorten zijn genomen, is opgenomen in het jaarlijkse voortgangsverslag.
- (9) De groei van het reële bbp in 2025 bedroeg 0,8 % en de GICP-inflatie 0,9 %. Volgens de voorjaarsprognoses 2026 van de Commissie zal het reële bbp in 2026 groeien met 0,8 % en in 2027 met 1,1 %, bij een GICP-inflatie van 2,4 % in 2026 en 1,8 % in 2027.

⁸ De jaarlijkse voortgangsverslagen 2026 zijn beschikbaar op: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

- (10) Volgens gegevens van Eurostat⁹ is het overheidstekort van Frankrijk gedaald van 5,8 % van het bbp in 2024 tot 5,1 % van het bbp in 2025. De afname van het tekort in 2025 is voornamelijk toe te schrijven aan inkomstenverhogende maatregelen ter hoogte van circa 0,5 % van het bbp en uitgavenverlagende maatregelen, hoofdzakelijk met betrekking tot de overheidsconsumptie en sociale overdrachten, ter waarde van bijna 0,3 % van het bbp, alsook aan het feit dat de belastinginkomsten sterker zijn gestegen dan het nominale bbp. Deze inkomstendynamiek is hoofdzakelijk terug te voeren op indirecte belastingen en vennootschapsbelasting. Deze factoren compenseren ruimschoots de stijging met 0,2 procentpunt van de rentebetalingen op de overheidsschuld, die het gevolg is van een hogere schuld en hogere rentetarieven op nieuw uitgegeven obligaties. Op basis van de op de afsluitdatum van de prognoses bekende beleidsmaatregelen wordt in de voorjaarsprognoses 2026 van de Commissie uitgegaan van een tekort van 5,1 % van het bbp in 2026 en 5,7 % van het bbp in 2027. Dat het tekort in 2026 gelijk blijft, ligt aan verschillende factoren. Enerzijds kan dit worden toegeschreven aan inkomstenverhogende maatregelen ter waarde van 0,5 % van het bbp (waaronder tijdelijke maatregelen ad 0,3 % van het bbp), zoals, onder meer, de verlenging van de bijzondere bijdrage door grote ondernemingen, de aanvullende heffing op hoge inkomens en de stijging van de algemene sociale bijdrage (CSG) over financiële ontvangsten, alsook de in de begroting voor 2026 uiteengezette inspanningen tot bezuiniging op de uitgaven van de verschillende ministeries en overheden. Anderzijds zullen de belastinginkomsten, als het effect van deze maatregelen buiten beschouwing wordt gelaten, naar verwachting iets minder toenemen dan de economische activiteit. Bovendien is de verwachting dat het conflict in het Midden-Oosten, afgezien van de ongunstige invloed die het heeft op de groei, een aanvullend rechtstreeks begrotingseffect heeft ter hoogte van 0,2 % van het bbp, door de hogere rentelast op geïndexeerde obligaties (0,1 % van het bbp), lagere inkomsten door de indexering van aan het minimumloon gekoppelde vrijstellingen van sociale premies en hogere militaire uitgaven aan missies in dat gebied. Dit effect zal naar verwachting ruimschoots worden gecompenseerd door de in april aangekondigde aanvullende besparingen op de uitgaven. De stijging van het tekort in 2027 is hoofdzakelijk toe te schrijven aan de afbouw van tijdelijke inkomstenmaatregelen in 2026 ter waarde van 0,3 % van het bbp.

⁹ Euro-indicatoren van Eurostat, 22 april 2026.

- (11) Uitgaande van de ramingen van de Commissie was de begrotingskoers¹⁰, die zowel op nationaal niveau als door de EU gefinancierde uitgaven omvat, in 2025 contractief, met 0,9 % van het bbp. Naar verwachting zal de begrotingskoers in 2026 contractief zijn, ad 0,9 % van het bbp, en in 2027 expansief, ad 0,3 % van het bbp.
- (12) Volgens gegevens van Eurostat¹¹ is de overheidsschuld van Frankrijk gestegen van 112,6 % van het bbp eind 2024 tot 115,6 % van het bbp eind 2025. De stijging van de schuldquote in 2025 kan voornamelijk worden toegeschreven aan hoge primaire tekorten en stijgende rentebetalingen, die het schuldverlagende effect van de nominale groei meer dan tenietdoen. Op basis van de op de afsluitdatum van de voorjaarsprognoses 2026 van de Commissie bekende beleidsmaatregelen wordt er in die prognoses van uitgegaan dat de schuldquote stijgt tot 118,1 % eind 2026 en verder stijgt tot 120,2 % aan het einde van 2027. De stijgingen in 2026 en 2027 komen hoofdzakelijk voort uit dezelfde factoren als in 2025.
- (13) Volgens gegevens van Eurostat¹² bedroegen de totale defensie-uitgaven van de overheid in Frankrijk in 2025 1,9 % van het bbp. Volgens de voorjaarsprognoses 2026 van de Commissie stijgen deze in 2026 tot 2,1 % van het bbp¹³.

¹⁰ De begrotingskoers wordt gedefinieerd als een maatstaf van de jaarlijkse verandering in de onderliggende begrotingssituatie van de overheid. Op basis daarvan wordt de economische impuls beoordeeld die uitgaat van het begrotingsbeleid – zowel het op nationaal niveau gefinancierde beleid als het beleid dat uit de EU-begroting wordt gefinancierd. De begrotingskoers wordt gemeten als het verschil tussen i) het groeipotentieel op middellange termijn en ii) de verandering in de primaire uitgaven (discretionaire maatregelen aan de ontvangstenzijde niet meegerekend), inclusief de uitgaven gefinancierd door niet terug te betalen steun (subsidies) uit de herstel- en veerkrachtfaciliteit en andere Uniefondsen.

¹¹ Euro-indicatoren van Eurostat, 22 april 2026.

¹² Eurostat, overheidsuitgaven door classificatie van overheidsfuncties (COFOG).

¹³ De NAVO-definitie van defensie-uitgaven verschilt van de COFOG-definitie van defensie-uitgaven. Bovendien kunnen er verschillen optreden als gevolg van het moment waarop de uitgaven worden geboekt, met name in het geval van militaire uitrusting, aangezien de NAVO-rapportage niet verloopt volgens de nationale boekhoudregels voor het moment van boeking.

- (14) De Unie wordt nog steeds geconfronteerd met risico's op verstoringen van de energievoorziening en hoge prijsvolatiliteit, die worden verergerd door geopolitieke spanningen met gevolgen voor de mondiale olie- en gasmarkten. Uit de ervaring met de energiecrisis van 2022-2023 is gebleken dat brede en niet-gerichte maatregelen hoge begrotingskosten met zich meebrengen en in sociaal en economisch opzicht inefficiënt zijn. Sinds het uitbreken van de oorlog in het Midden-Oosten in februari 2026 heeft Frankrijk een aantal gerichte budgettaire beleidsmaatregelen vastgesteld om de gevolgen van de hoge energieprijzen voor huishoudens en bedrijven te verzachten¹⁴. Hieronder vallen onder meer de vergoeding van naar schatting 0,20 EUR per liter op de brandstofprijs in april en mei voor micro-ondernemingen en kmo's in de openbaarvervoerssector, de visserij (in dit geval verhoogd in mei) en bouwondernemingen en maatschappijen voor openbare werken, een gelijkwaardige vergoeding voor laagbetaalde werknemers voor het beroepsmatig gebruik van personenvoertuigen tussen april en juni, de vergoeding voor boeren van 0,04 EUR per liter op de accijns op diesel voor landbouwvoertuigen in april, in mei verhoogd tot 0,15 EUR per liter, en de uitzonderlijke voldoening van de sociale premies voor de meest getroffen boeren in april. In principe is het de bedoeling dat deze maatregelen in juni 2026 worden afgebouwd en in de voorjaarsprognoses 2026 van de Commissie zijn de kosten ervan begroot op minder dan 0,1 % van het bbp. Ook als deze maatregelen tot eind 2026 van kracht zouden blijven, zouden de begrotingskosten ervan volgens de ramingen van de Commissie nog steeds lager dan 0,1 % van het bbp van 2026 uitvallen.
- (15) Volgens de berekeningen van de Commissie stegen de netto-uitgaven van Frankrijk met 0,7 % in 2025 en met 4,0 % cumulatief in 2024 en 2025. De groei van de netto-uitgaven in 2025 ligt onder het aanbevolen maximale groeipercentage. Wanneer 2024 en 2025 samen worden beschouwd, komt ook het cumulatieve groeipercentage van de netto-uitgaven uit onder het aanbevolen maximale groeipercentage.

¹⁴ Dit weerspiegelt de situatie op de afsluitdatum van de voorjaarsprognoses 2026 van de Commissie (4 mei 2026).

- (16) Volgens de berekeningen van de Commissie zullen de netto-uitgaven van Frankrijk naar verwachting toenemen met 1,4 % in 2026 en met 5,4 % cumulatief in 2024, 2025 en 2026. De verwachte groei van de netto-uitgaven in 2026 ligt boven het aanbevolen maximale groeipercentage, met een afwijking van 0,1 % van het bbp op jaarbasis. Wanneer 2024, 2025 en 2026 samen worden beschouwd, komt ook het cumulatieve groeipercentage van de netto-uitgaven naar verwachting uit onder het aanbevolen maximale groeipercentage.
- (17) De aanbeveling tot goedkeuring van het plan voor de middellange termijn van Frankrijk specificeert de reeks hervormingen en investeringen die ten grondslag liggen aan de verlenging van de aanpassingsperiode, samen met een tijdschema voor de uitvoering ervan. Rekening houdend met de informatie die Frankrijk in zijn jaarlijkse voortgangsverslag heeft verstrekt, is de Commissie van oordeel dat de uitvoering van de belangrijkste stappen van deze hervormingen en investeringen die uiterlijk op 30 april 2026 moesten zijn uitgevoerd, grotendeels op schema lijkt te liggen. De herschikking van de vrijstellingen van sociale premies rond het minimumloon heeft echter minder besparingen opgeleverd dan was toegezegd. De Commissie is van oordeel dat Frankrijk zijn toezeggingen globaal genomen op bevredigende wijze is nagekomen. Wat de toekomst betreft, is de pensioenhervorming van 2023 opgeschort tot januari 2028¹⁵.

¹⁵ Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, de Europese Centrale Bank, het Europees Economisch en Sociaal Comité, het Comité van de Regio's en de Europese Investeringsbank: Europees Semester 2026 – Voorjaarspakket (COM(2026) 200 final).

- (18) Frankrijk blijft geconfronteerd worden met grote risico's voor de houdbaarheid van de begroting op middellange termijn en gemiddelde risico's voor de houdbaarheid op lange termijn. Zowel aan de inkomsten- als aan de uitgavenzijde is een alomvattende en consistente begrotingsstrategie nodig om de potentiële groei te stimuleren en de overheidsschuld naar beneden te brengen teneinde de houdbaarheid ervan te waarborgen. Met 57,2 % van het bbp in 2025 en 7,7 procentpunt boven het EU-gemiddelde, zijn de overheidsuitgaven van Frankrijk nog altijd de op één na hoogste in de EU. In de voorjaarsprognoses 2026 van de Commissie wordt ervan uitgegaan dat dit verschil in 2026 rond de 7 procentpunt blijft schommelen. Aanhoudend hoge overheidsuitgaven in Frankrijk geven aanleiding tot zorgen omtrent de efficiëntie en leiden tevens tot een hoge totale belastingdruk, die op zijn beurt een nadelige uitwerking heeft op de economische efficiëntie. Bijgevolg vereist duurzame begrotingsconsolidatie in Frankrijk doortastende maatregelen op het gebied van overheidsuitgaven, wat betreft het niveau, de samenstelling en de algehele efficiëntie ervan. Daartoe zijn verdergaande besparingen nodig dan die welke in het budgettair-structureel plan voor de middellange termijn van Frankrijk zijn opgenomen. Een consequente en doeltreffende strategie om de overheidsuitgaven blijvend terug te dringen en tegelijk de kwaliteit ervan te verhogen, moet systematisch berusten op ambitieuze en uitgebreide uitgaventoetsingen die tot de kern van het begrotingsproces behoren, in overeenstemming met de prioriteiten voor de middellange termijn. Niet alleen draagt dit bij aan het consolideren van de begroting, het vergroot tevens het groeipotentieel van Frankrijk omdat de overheidsmiddelen op die manier besteed kunnen worden aan groeivriendelijker beleid.

- (19) Met een aandeel van 14,6 % van het bbp in 2023 zijn de pensioenuitgaven van Frankrijk betrekkelijk hoog. Volgens het Vergrijzingsverslag 2024 zal de afhankelijkheidsratio van ouderen de komende decennia aanzienlijk toenemen, van 38,2 % in 2022 via 53,2 % in 2050 tot 57,8 % in 2070. Met 62,2 jaar in 2022 is de effectieve pensioenleeftijd daarentegen laag. De pensioenhervorming van 2023 voorzag onder meer in een betere houdbaarheid van de overheidsfinanciën omdat in dat plan de verlenging van de premiebetalingsperiode voor verkrijging van een volledig pensioen versneld werd doorgevoerd en omdat de minimale pensioenleeftijd geleidelijk werd verhoogd om de werkgelegenheid en de potentiële groei te bevorderen. In zijn budgettair-structureel plan voor de middellange termijn heeft Frankrijk zich ertoe verbonden het effect van de pensioenhervorming van 2023 op de financiële houdbaarheid van het systeem in stand te houden gedurende de periode 2026-2040. In december 2025 is de hervorming echter uitgesteld tot januari 2028. Dit uitstel leidt tot een verslechtering van het saldo van de overheidsbegroting tot halverwege de jaren 2030, een hogere overheidsschuld en tempering van het positieve effect dat de hervorming op de arbeidsmarkt gehad zou hebben, terwijl de voormelde uitdagingen nog steeds zeer aanzienlijk zijn.

- (20) De belastingdruk in Frankrijk blijft aanmerkelijk hoger dan het EU-gemiddelde. In 2025 beliepen de belastinginkomsten in Frankrijk 44,3 % van het bbp, tegenover gemiddeld 39,9 % voor de EU-27, terwijl het impliciete belastingtarief voor arbeid en de belasting op arbeid die voor rekening van de werkgevers komt ook tot de hoogste in de EU behoren. Met 4,4 % van het bbp in 2024 liggen de belastingen op productie, die buitengewoon nadelig zijn voor de groei, eveneens ruim boven het EU-gemiddelde (2,4 % van het bbp), wat ongunstig is voor het concurrentievermogen. Meer in het bijzonder liggen de productiebelastingen, met name de belastingen over de totale loonsom en het aantal werknemers, en die op grond, gebouwen en andere constructies, boven het EU-gemiddelde. De verbruiksbelastingen zijn echter betrekkelijk laag, hoewel het verstorend effect hiervan minder groot is. Tegelijkertijd verhogen de talrijke begrotingsuitgaven en sociale lasten de complexiteit van het belastingstelsel, zorgen ze voor een aanzienlijk lagere allocatieve efficiëntie en oefenen ze een zware druk op de begroting uit (bijna 6 % van het bbp in 2025). Voor een groei-vriendelijkere belastingmix is een alomvattende begrotingsstrategie nodig die erop gericht is de potentiële groei en de algehele efficiëntie van het belastingstelsel te versterken en tevens de consolidatie van de begroting te bevorderen. Om de economische verstoringen te verminderen en het concurrentievermogen en de groei te ondersteunen, zou het kunnen helpen om de belastingdruk op arbeid (met inbegrip van de socialezekerheidspremies) en productief kapitaal te verminderen en de verbruiksbelastingen, inclusief milieubelastingen, te verhogen. Het terugdringen en rationaliseren van de begrotingsuitgaven en sociale lasten zou bovendien bijdragen tot een verbreding van de heffingsgrondslag en op die manier helpen om een stijging van de wettelijke tarieven te voorkomen.
- (21) De administratieve complexiteit is in Frankrijk hoog. Het naast elkaar bestaan van een groot aantal bestuurslagen leidt tot complexe financiële relaties tussen verschillende bestuursniveaus en overlapping van bevoegdheden. Deze brengen weer dubbele coördinatiekosten met zich mee terwijl de kwaliteit van de geboden overheidsdiensten er niet per se beter van wordt. Om een doelmatige sturing van de uitgaven en inkomsten overeenkomstig de begrotingsverplichtingen te bereiken, zou het kunnen helpen om de administratieve complexiteit terug te dringen en duidelijkheid te scheppen over de bevoegdheden en financiële verantwoordelijkheden van de verschillende bestuursniveaus. Dit zou de algehele efficiëntie en de kwaliteit van de overheidsuitgaven verbeteren en de consolidatie van de begroting ondersteunen.

- (22) Voor overheidsdiensten zoals de gezondheidszorg (met name in “medische woestijnen”), het onderwijs, mobiliteit en huisvesting blijven er regionale verschillen bestaan, waarbij de toegang tot essentiële diensten vooral in landelijke gebieden problematisch is. In de ultraperifere gebieden van Frankrijk vormen de zwakke ruimtelijke ordening en beperkte bestuurscapaciteit verdere belemmeringen voor een doeltreffende beleidsuitvoering en overheidsinvesteringen.
- (23) De systematische, daadwerkelijke en tijdige betrokkenheid van lokale en regionale autoriteiten, sociale partners, maatschappelijke organisaties en andere relevante belanghebbenden blijft van essentieel belang om te zorgen voor een breed gevoelde verantwoordelijkheid voor de succesvolle uitvoering van de financieringsinstrumenten van de Unie, ook in de context van het Europees Semester.
- (24) In Frankrijk ligt het uitvoeringstempo voor de cohesiebeidsprogramma’s, die steun omvatten uit het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling (EFRO) en het Europees Sociaal Fonds Plus (ESF+), boven het gemiddelde tempo op EU-niveau, zowel bij de projectselectie als bij betalingen. Het is belangrijk om de huidige dynamiek vast te houden en het effect van investeringen in de praktijk te maximaliseren. Frankrijk onderneemt in het kader van zijn cohesiebeidsprogramma’s al acties om het concurrentievermogen en de groei te bevorderen. Bij sommige programma’s in de ultraperifere gebieden heeft men echter nog met uitdagingen op het vlak van de uitvoering te maken en loopt men tegen moeilijkheden aan bij het halen van de programmadoelstellingen. Tegelijkertijd moet Frankrijk de uitvoering van het JTF versnellen, aangezien de middelen uiterlijk eind 2026 moeten worden uitbetaald. Het is van essentieel belang ervoor te zorgen dat de nieuwe investeringen die Frankrijk in zijn tussentijdse evaluatie van de cohesiebeidsfondsen heeft vastgesteld, met name die welke verband houden met de vijf prioriteiten die in de verordening inzake de tussentijdse evaluatie¹⁶ zijn vastgesteld, snel en doeltreffend worden gerealiseerd.

¹⁶ Verordening (EU) 2025/1914 van het Europees Parlement en de Raad van 18 september 2025 tot wijziging van Verordening (EU) 2021/1058 en Verordening (EU) 2021/1056 wat betreft specifieke maatregelen voor het aanpakken van strategische uitdagingen in het kader van de tussentijdse evaluatie.

- (25) Afgezien van de voornoemde uitdagingen staat Frankrijk ook voor uitdagingen met betrekking tot de regeldruk en administratieve lasten, de O&O-intensiteit, de steun voor disruptieve innovatie, de effectiviteit van de samenwerking tussen het bedrijfsleven en de academische wereld, de digitalisering van kleine en middelgrote ondernemingen (kmo's), de decarbonisatie van vervoer en gebouwen, de uitrol van hernieuwbare energieën en de daarmee samenhangende investeringen in het elektriciteitsnet en de elektrificatie van het eindgebruik, waterkwaliteit en -schaarste, tekorten aan vaardigheden, de arbeidsmarkt-situatie van jongeren, het onderwijssysteem, het beroep van leerkracht en de armoede onder werkenden en kinderen.
- (26) Zoals vastgesteld in het kompas voor concurrentievermogen moeten alle EU-, nationale en lokale instellingen een forse inspanning leveren om eenvoudigere regels op te stellen en de administratieve procedures sneller te laten verlopen. Om de administratieve last te verlichten, moet Frankrijk aanvullende maatregelen nemen. Hieronder zou ook een ruimere beschikbaarheid van digitale overheidsdiensten voor burgers en bedrijven moeten vallen, aangezien de verlening van deze diensten is stilgevallen en onder het EU-gemiddelde blijft. Medio april 2026 is de wet inzake het vereenvoudigen van het economisch leven aangenomen. Deze wet voorziet in “tests in een bedrijfsomgeving” en een speciaal orgaan, de zogenaamde raad voor vereenvoudiging (conseil de la simplification), samengesteld uit vertegenwoordigers van bedrijven, om nieuwe en aangepaste normen te testen. De raad voor vereenvoudiging kan ook over bestaande normen worden geraadpleegd. De wet maakt het opzetten van industriële en infrastructuurprojecten en datacentra onder bepaalde voorwaarden gemakkelijker en bevordert energietransitieprojecten. Daarnaast vergemakkelijkt de wet de toegang tot openbare aanbestedingen. Voor een aanzienlijk en groeiend aantal bedrijven in Frankrijk vormde de arbeidsmarkt- en bedrijfsregelgeving een ernstige belemmering voor investeringen¹⁷. De procedures voor het staken van betaling, het staken van de bedrijfsactiviteiten en rechtszaken worden beschouwd als het meest complex in de uitvoering. Hoewel de vereenvoudigingswet bedrijfsoverdrachten vergemakkelijkt, voorziet deze niet in procedures voor het staken van de bedrijfsactiviteiten.

¹⁷ 27 % en 26 % voor respectievelijk de arbeidsmarkt- en de bedrijfsregelgeving in 2025, een stijging ten opzichte van 20 % en 19 % in 2024. In totaal beschouwde circa 60 % van de ondernemingen in Frankrijk die regelgeving in 2025 als een beletsel voor investeringen. Investeringsenquête 2025 en 2024 van de EIB.

- (27) De uit de regelgeving voortvloeiende beperkingen voor binnenlandse ondernemingen in Frankrijk zijn voor verschillende beroepen nog steeds zwaarder dan in vergelijkbare landen en behoren tot de zwaarste in de EU wat de detailhandel betreft. Een evaluatie van het verplichte lokale onderzoek voor buitenlandse professionals, een verlaging van de voorgeschreven minimale vergoedingen en alternatieven voor het verplichte lidmaatschap van een beroepsorganisatie zouden de groei van nieuwe innovatieve bedrijven mogelijk beter ondersteunen en de kosten van intermediaire inputs kunnen verminderen. Versoepeling van de beperkingen op de detailhandel – zoals registratievereisten, vergunningen en operationele beperkingen – kan de bedrijfsvoering helpen verbeteren en consumenten ten goede komen in de vorm van concurrerende prijzen en een ruimere productkeuze. Een vereenvoudiging van de regelgeving voor de bouwsector, met inbegrip van vergunningverlening, zou kunnen helpen bij het aanpakken van de belemmeringen op het gebied van het woningaanbod. De nationale voorschriften voor verpakking en etikettering houden voor de goederenhandel een grote regeldruk in. Volgens de beoordeling door de Commissie en de OESO behoren de uit de regelgeving voortvloeiende beperkingen voor grensoverschrijdende handel in diensten binnen de EER in Frankrijk tot de hoogste in de EU, vooral op het gebied van architectuur, juridische diensten, boekhouding, distributiediensten, luchtvervoer en goederenvervoer per spoor en over de weg. Betere markttoegangsvoorwaarden, transparantere vergunningverlening en minder belemmeringen voor het personenverkeer, ondersteund door inspanningen om de digitale handelsfricties te verminderen, zouden Frankrijk in staat kunnen stellen de productiviteitswinst en het toegenomen concurrentievermogen te benutten.

- (28) Hoewel Frankrijk een van de EU-lidstaten met de hoogste overheidssteun voor O&O van bedrijven is, komt de particuliere O&O er tot stilstand en bleef deze in 2024 iets onder het EU-gemiddelde steken. Het voornaamste mechanisme, het belastingkrediet voor onderzoek, zal in 2026 naar verwachting toenemen tot 8,0 miljard EUR (0,3 % van het bbp)¹⁸. Uit de evaluatie die de nationale commissie voor de evaluatie van het innovatiebeleid in 2021 heeft uitgevoerd, is gebleken dat de regeling geen significant effect heeft gehad op grotere bedrijven, hoewel de helft van de steun aan deze bedrijven is toegewezen. Een gerichtere toekenning van de steun aan innovatieve kmo's, midcap-ondernemingen en start-ups en het vergemakkelijken van de benutting van de regeling zouden de O&O-inspanningen kunnen stimuleren, aangezien die bedrijven met meer financiële beperkingen te maken hebben. Als de drempel van subsidiabele uitgaven uit hoofde van het belastingkrediet voor onderzoek werd verlaagd en het voordeel voor kleinere en jongere innovatieve bedrijven werd vergroot, zou dat de regeling effectiever kunnen maken bij het verhogen van de O&O-intensiteit doordat er meer bijkomende effecten zouden zijn.

¹⁸ OESO (2020), “How effective are R&D tax incentives? New evidence from the OECD microBeRD project”, Directorate for Science, Technology and Innovation, beleidsnota, OESO, Parijs. Conseil d’analyse économique (2022), Focus nr. 090-2022 “Renforcer l’impact du Crédit d’impôt recherche”, Philippe Aghion, Nicolas Chanut en Xavier Jaravel. Bunel, S. en Sicsic, M. (2024), “*Les incitations fiscales à la recherche et développement et à l’innovation: état des lieux, effets et alternatives*”, Sciences Po LIEPP Working Paper n°163.

- (29) Gerichte innovatiesteun, zoals die geboden wordt in de vorm van het investeringsplan France 2030, dient meestal een uitbreiding van de investeringen in immateriële activa zoals intellectuele eigendom, wat tot een verhoogde productiviteit en concurrentiekracht leidt¹⁹. Uit een evaluatie van France 2030 uit 2023 blijkt dat het effect van dit plan op het bbp en de werkgelegenheid vrij groot is, wat niet wegneemt dat de steun beter gestroomlijnd zou kunnen worden. Frankrijk vertraagt echter de uitrol van France 2030 en er is nog geen follow-up-investeringsplan aangekondigd. De invoering van een meerjarig strategisch investeringsprogramma voor disruptieve innovatie dat de hele cyclus van onderzoek en innovatie bestrijkt, met een op basis van de ervaringen met France 2030²⁰ verbeterd bestuur, zou de uitrol van nieuwe technologieën kunnen versnellen en de industriële soevereiniteit in belangrijke strategische sectoren, de economische zekerheid en de groei op de lange termijn kunnen ondersteunen.

¹⁹ Roth, F., & Thum, A. E. (2013). Intangible capital and labor productivity growth: Panel evidence for the EU from 1998-2005. *Review of Income and Wealth*, 59(3), 486-508. <https://doi.org/10.1111/roiw.12009>; Dimas, P., D. Stamopoulos en A. Tsakanikas (2022), “Intangibles and Participation in Global Value Chains in the EU: from the GLOBALINTO Input-Output Intangibles Database”, *Economic and Business Review*.

²⁰ Cour des comptes (2024) *10 ans de politiques publiques en faveur de l'industrie*, blz. 86-87; le Comité de surveillance des investissements d'avenir (2026), *France 2030: un déploiement massif et rapide à pérenniser, un impact à renforcer*, [2ce0410dc4f9499917f929e71c6f716395ef68aa.pdf](https://www.csa.avenir.fr/fr/rapports/2026/france-2030-un-deploiement-massif-et-rapide-a-perenniser-un-impact-a-renforcer).

- (30) Franse scale-ups hebben nog steeds te maken met een fors financieringstekort. Gemiddeld genomen heeft een Frans bedrijf tien jaar na de oprichting slechts 60 % van het kapitaal opgehaald dat een vergelijkbaar bedrijf in de Verenigde Staten ophaalt²¹. Omdat scale-ups productiever en innovatiever zijn dan andere bedrijven, zouden de groeivoorzichten van Frankrijk erop vooruit kunnen gaan als het financieringstekort voor innovatie werd aangepakt en de investeringen in durfkapitaal en particulier eigen vermogen werden opgevoerd. Dit kan worden bereikt door een betere inzet van institutionele beleggingsfondsen, onder meer via het “Tibi-initiatief”, waarmee retailbeleggingen worden gemobiliseerd en uiteindelijk de toegang tot de markt voor beursintroductions wordt vergemakkelijkt²². In bredere zin zou het spaar- en investeringsecosysteem in Frankrijk ten gunste van de economie versterkt kunnen worden door de deelnemingen van institutionele beleggers zoals pensioenfondsen en verzekeringsmaatschappijen uit te breiden en aandelenbeleggingen door retailbeleggers te stimuleren, met name via het *Plan d’Epargne en Actions* (PEA).

²¹ Fratto, C., Gatti, M., Kivernyk, A., Sinnott, E., & van der Wielen, W. (2024). The scale-up gap: Financial market constraints holding back innovative firms in the European Union, European Investment Bank. <https://doi.org/10.2867/382579>.

²² Volgens de aandelenmarktenquête 2025 van het EIF ([eif-equity-survey-2025.pdf](https://eif.europa.eu/eif-equity-survey-2025.pdf)), geeft bijna de helft van de beherend vennoten van durfkapitaalfondsen in Europa aan dat de markt voor beursintroductions een grote belemmering voor het opschalen van bedrijven vormt. Andere, nog grotere belemmeringen houden verband met de gefragmenteerde markten, de toegang tot kapitaal en een lagere risicobereidheid van investeerders.

- (31) Kortere lijnen tussen wetenschap en bedrijfsleven zijn cruciaal om innovatie te bewerkstelligen. Om die samenwerking te ondersteunen, is in Frankrijk een breed scala van entiteiten²³ en instrumenten in het leven geroepen. De complexiteit van het Franse ecosysteem voor technologieoverdracht en valorisatie van onderzoek, zoals uiteengezet in *Inspection générale des finances* in 2024²⁴, vormt echter een aanzienlijke belemmering. In 2025 is begonnen met een evaluatie van het bestuurs- en financieringsmodel van de bedrijven die zich richten op de versnelling van technologieoverdracht (SATT) en meer in het algemeen de functie van die bedrijven om de overdracht van technologie op lokaal niveau te verbeteren, met het doel om in 2027 tot een nieuw organisatiemodel te komen. Voor het verbeteren van de resultaten van innovaties moet de doeltreffendheid van het ecosysteem voor kennis- en technologieoverdracht worden vergroot. Dit kan worden bereikt door de focus te leggen op concrete resultaten, zoals een aanzienlijke toename van het aantal octrooiaanvragen, bescherming van de intellectuele eigendom en het oprichten van bedrijven. Ook de vereenvoudiging van het ecosysteem, bijvoorbeeld door het op elkaar afstemmen van de rollen van bestaande entiteiten of door het stimuleren van hun onderlinge samenwerking, zou betere resultaten kunnen opleveren.

²³ Zoals bedrijven die zich richten op de versnelling van technologieoverdracht (*Sociétés d'accélération du transfert de technologies*, SATT), instellingen voor technologisch onderzoek (*Instituts de Recherche Technologique*) en academische ziekenhuizen (*Instituts Hospitalo-Universitaires*).

²⁴ Monitoringcomité voor het programma “Investerings voor de toekomst”. Evaluatie van de eerste fase van het programma “Investerings voor de toekomst” (PIA, 2009-2019), november 2019, [Le PIA, un outil à préserver, une ambition à refonder](#); Cour des comptes (2018), *Les outils du PIA consacrés à la valorisation de la recherche publique*; Inspection générale des finances (2024), *Évaluation des dispositifs Carnot*.

- (32) Ondanks de vooruitgang bij de digitalisering van kmo's en de invoering van geavanceerde digitale technologieën haalt Frankrijk nog niet het EU-gemiddelde. De belangrijkste belemmeringen bij de digitalisering van kmo's zijn onder meer een gebrek aan deskundigheid en vaardigheden, zorgen over de cyberbeveiliging en financiële beperkingen, vooral in verband met de onduidelijkheid over het rendement van investeringen. Een vertraagde invoering van digitale technologieën, vooral bij kmo's, is een van de factoren die een negatieve invloed uitoefenen op de productiviteitsgroei en het concurrentievermogen in Frankrijk. Een versnelde digitalisering van kmo's is onontbeerlijk om te voldoen aan de digitale doelstellingen voor 2030 van de EU, volgens welke meer dan 90 % van de kmo's in de Europese Unie in 2030 minstens een basisniveau van digitale intensiteit moet hebben bereikt. "France Num" blijft het belangrijkste overheidsinstrument om de basisdigitalisering van kmo's te ondersteunen en fungeert hoofdzakelijk als netwerk van belanghebbenden die bij de digitale transformatie betrokken zijn. Het nieuwe programma "*Osez l'IA*" is bedoeld om AI-technologieën te verspreiden onder grote bedrijven en kmo's en op die manier bij te dragen aan de digitalisering. Het is echter noch gericht op kmo's, noch op basisdigitalisering.
- (33) De in 2024 geconstateerde vertraging van de decarbonisatie heeft zich in 2025 voortgezet. Geen enkele sector ligt op koers om de in de derde ontwerpstrategie voor een koolstofarme economie van Frankrijk gestelde doelen voor 2030 te halen, waarbij de bouw- en vervoerssector de grootste achterstand hebben, die in zijn geheel nog wordt vergroot door de afname van natuurlijke koolstofputten om de uitstoot van broeikasgassen te compenseren. Het vervoer blijft de belangrijkste bron van broeikasgasuitstoot in Frankrijk. Om te kunnen voldoen aan de doelstellingen voor de vermindering van broeikasgasuitstoot, is het absoluut noodzakelijk om het wegvervoer te decarboniseren. Het goederenvervoer vindt in Frankrijk nog hoofdzakelijk over de weg plaats. Om de overgang van vervoer over de weg naar vervoer via het spoor en de binnenwateren te ondersteunen, moet Frankrijk het trans-Europees vervoersnetwerk (TEN-T) voltooien en zo de capaciteit en de dichtheid van het netwerk vergroten, en voldoende in de spoorweginfrastructuur investeren. De binnenwateren bieden bovendien een groot decarbonisatiepotentieel en kunnen verder worden benut door de interoperabiliteit, beschikbaarheid van gegevens en terminaldichtheid van de River Information Services te verbeteren. Frankrijk zou het gebruik van emissiearme en emissievrije voertuigen kunnen aanmoedigen door de stimuleringsregelingen voor de aankoop van voertuigen met een verbrandingsmotor te schrappen, door elektrische zware bedrijfsvoertuigen vrij te stellen van tolbetaling op snelwegen en door de externe kosten van de CO₂-uitstoot van conventionele zware bedrijfsvoertuigen op te nemen in de toltarieven.

- (34) Volgens de laatste schattingen van Citepa is het eindenergieverbruik in de sector van woongebouwen en tertiaire gebouwen sinds 2015 grosso modo op hetzelfde niveau blijven steken en in 2024 met 1 % gestegen, terwijl de uitstoot van broeikasgassen in 2025 slechts met 1,5 % is afgenomen (tegenover een daling van 0,7 % in 2024). Frankrijk blijft achterlopen bij het behalen van zijn derde koolstofbudget voor de sector²⁵. Hoewel de regeling “MaPrimeRenov” is gewijzigd om efficiëntere energierenovaties te bevorderen, is het aantal energierenovaties met 10 % gedaald, hetgeen terug te voeren is op het herhaaldelijk onderbreken en weer in gang zetten van de regeling. Deze instabiliteit – veroorzaakt door onderbrekingen, wijzigingen in het type subsidiabele werkzaamheden en in de inkomenscriteria voor toegang tot financiering – heeft het momentum verzwakt, de voorspelbaarheid voor huishoudens en de sector verminderd en de invoering van warmtepompen vertraagd. Hoewel Frankrijk onlangs hervormingen heeft goedgekeurd om de regeling voor energiebesparingscertificaten (certificats d’économies d’énergie – CEE’s) te versterken en eerder door de Franse Rekenkamer vastgestelde tekortkomingen²⁶ aan te pakken, moet nauwlettend worden toegezien op de verschuiving naar op CEE’s gebaseerde financiering. Frankrijk moet daarom een grotere inspanning leveren om de gebouwen-emissiedoelstelling voor 2030 van de derde ontwerpstrategie voor een koolstofarme economie (SNBC-3) te behalen, met name door regelingen te vereenvoudigen en te zorgen voor een stabiele, voorspelbare ondersteuning. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan het geven van prioriteit aan ambitieuze renovaties (namelijk die waarbij een energiebesparing van minstens 30 % wordt gehaald) en een focus op kwetsbare huishoudens.

²⁵ Met 56 MtCO₂e overschrijdt Frankrijk zijn derde koolstofbudget voor de sector, dat is vastgesteld op gemiddeld 52 MtCO₂e voor de periode 2024-2028.

²⁶ Cour des Comptes, 2024 [Les certificats d'économies d'énergie, communication à la commission des finances, de l'économie générale et du contrôle budgétaire de l'Assemblée nationale](#).

- (35) In 2024 maakte het aandeel hernieuwbare energie 23,2 % van het eindenergieverbruik uit, waarmee Frankrijk – vier jaar later dan gepland – voldeed aan zijn juridisch bindende doelstelling voor hernieuwbare energie in 2020. Wat betreft de indicatieve bijdrage²⁷ aan het EU-streefcijfer voor 2030 blijft Frankrijk met 42,5 % uit de pas lopen. Na verschillende jaren van overleg is in februari 2026 eindelijk het derde meerjarige energieprogramma (PPE-3) aangenomen, dat het beleidskader helpt te verduidelijken en voorziet in een grotere voorspelbaarheid voor investeringen. Om de nationale doelstellingen voor 2030 en 2035 te halen en het vertrouwen van investeerders en ontwikkelaars te herstellen, moet de wet inzake de versnelde uitrol van hernieuwbare energie uit 2023²⁸ volledig worden uitgevoerd en is een hervorming van zowel het herstel- en veerkrachtplan als het budgettaire-structureel plan voor de middellange termijn van Frankrijk nodig om een verlenging van de begrotingsaanpassingsperiode te onderbouwen. Hoewel sommige hervormingen zijn goedgekeurd, moeten de belangrijkste belemmeringen nog worden aangepakt, met name de trage en ingewikkelde vergunningsprocedures. Ten slotte is een snelle uitschrijving van aanbestedingen voor alle technologieën, in combinatie met een grotere regionalisering van de energieplanning, vooral in de ultraperifere gebieden die te maken hebben met bijzondere beperkingen, cruciaal om het streven van Frankrijk op het gebied van hernieuwbare energie te verwezenlijken en de schaalvergroting van binnenlandse en EU-waardeketens voor schone energie in strategische sectoren te ondersteunen.

²⁷ De formule in bijlage 2 bij de governanceverordening geeft aan dat het streefcijfer van Frankrijk in 2030 44 % moet zijn.

²⁸ Ongeveer een kwart van de vereiste uitvoeringshandelingen is nog niet afgerond en slechts 16 000 gemeenten hebben “gebieden voor de versnelde uitrol van hernieuwbare energie” aangewezen.

- (36) Perioden met stroomoverschotten en stagnerende vraag in Frankrijk kunnen leiden tot meer perioden met negatieve prijzen, een inkrimping van de hoeveelheid hernieuwbare elektriciteit en nucleaire modulatie. In dat verband kunnen middelen voor flexibiliteit, zoals vraagsturing of opslagcapaciteit, steeds nuttiger worden voor het optimaliseren van het elektriciteitssysteem, het waarborgen van de voorzieningszekerheid en het beter beheren van netten, indien deze middelen kostenefficiënt zijn. Hoewel er enige vooruitgang is geboekt, zoals de installatie van aanvullende batterijcapaciteit in 2025, moet er meer gedaan worden om een toenemende hoeveelheid hernieuwbare en schone elektriciteit te integreren in het net. Dit is met name van belang in het licht van de verwachte daling van de energieproductie van bestaande kerncentrales tussen nu en 2050 en gezien het risico op ongeplande onderhoudswerkzaamheden. Hieruit blijkt ook duidelijk dat zowel het binnenlandse als het grensoverschrijdende stroomnet moet worden verzwakt. De elektriciteitsnetbeheerders (RTE²⁹ en Enedis) hebben zich verbonden tot aanzienlijke investeringen om de transmissie- en distributienetten uit te breiden en te moderniseren. Hoewel Frankrijk in het algemeen op koers ligt bij het verrichten van de volgens plan benodigde investeringen in de infrastructuur, blijft de verwezenlijking afhankelijk van voldoende productiecapaciteit en personeel, waaronder geschoolde arbeidskrachten, en de productie en levering van kabels. In vergelijking hiermee blijft de voortgang bij grensoverschrijdende projecten beperkt: het niveau van elektriciteitsinterconnecties in Frankrijk lag in 2025 onder het EU-streefcijfer van 15 % voor 2030. Weliswaar is Frankrijk met de aangrenzende landen verbonden en zijn er nieuwe projecten op komst, maar er blijven zich vertragingen voordoen en belangrijke projecten, zoals de interconnectie via de Pyreneeën, zijn niet volledig in de huidige planning meegenomen, hoewel ze wel als project van algemeen belang zijn aangemerkt. Een versterking van de grensoverschrijdende interconnectiecapaciteit blijft noodzakelijk om op korte termijn het overschot aan opgewekte elektriciteit op te vangen, de integratie van de EU-markt te verbeteren, de flexibiliteit van het systeem te vergroten en de uitwisseling van hernieuwbare energie uit te breiden, vooral met het Iberisch Schiereiland.

²⁹ Het grootschalige investeringsplan van RTE ter waarde van 100 miljard EUR tot 2040 is in februari 2026 door de Franse regulerende instantie goedgekeurd: [Examen du schéma décennal de développement du réseau de RTE élaboré en 2025 | CRE](#).

- (37) De recente toename in de levering en beschikbaarheid van schone energie (door een grotere beschikbaarheid van het nucleaire park en een snellere uitrol van zonne-energie), in combinatie met een grotendeels stabiele vraag en een grotere behoefte aan flexibiliteitsoplossingen in het elektriciteitssysteem, heeft bijgedragen tot een groter aantal uren waarin de prijs negatief is, een hogere prijsvolatiliteit, een sterkere beperking van hernieuwbare energie en een grotere behoefte aan modulatie van de kernenergieproductie. Frankrijk heeft een grotendeels fossielvrije energiemix en had in 2025 de op twee na laagste elektriciteitsprijzen in de EU, wat van schone elektriciteit een economisch aantrekkelijke decarbonisatiefactor maakt. Een aanzienlijk potentieel voor elektrificatie blijft echter onbenut en werkt versterkend op de dynamiek van het overaanbod: het elektriciteitsaandeel in het eindenergieverbruik van Frankrijk ligt boven het EU-gemiddelde, maar is volgens de Franse dienst voor statistisch onderzoek en gegevens (SDES) het afgelopen decennium gelijk gebleven en in de periode 1990-2024 slechts beperkt gestegen, van 20 % tot 26 %. In 2024 was het elektriciteitsaandeel in het eindverbruik van huishoudens en de industrie respectievelijk 35,4 % en 35,7 %, terwijl het in het vervoer laag bleef, namelijk 2,5 %. Een verdere elektrificatie in alle sectoren zou daarom helpen om de economie op kostenefficiënte wijze te decarboniseren, extra afzetmogelijkheden voor de opwekking van koolstofarme energie te creëren en de businesscase voor de uitrol van hernieuwbare energie en flexibiliteitsoplossingen te ondersteunen. Dit zou bereikt kunnen worden door een programma voor elektrificatie van eindgebruik in te voeren met ambitieuze doelstellingen voor sectoren met een hoge uitstoot, zoals het vervoer, verwarming en koeling in gebouwen en de industrie.

- (38) Waterschaarste is steeds meer een beperkende factor voor de economische activiteit: 24 tot 26 % van de brutoproductie van Frankrijk had in 2022 te maken met oppervlaktewater-risico's en kosten in verband met droogte van meer dan 5 miljard EUR. De invloed van waterschaarste is sectoroverschrijdend en zorgt in de meeste regio's voor spanningen in waterintensieve sectoren zoals energie, landbouw, industrie en toerisme. Deze druk wordt nog vergroot doordat Frankrijk voor zijn elektriciteitsproductie afhankelijk is van water (waterkrachtcentrales en koeling van kerncentrales), een klimaatrisico dat onderkend is in het derde nationale plan voor aanpassing aan de klimaatverandering (PNACC-3). Regionale verschillen voeren deze druk nog verder op: gebieden met intensieve landbouw ondervinden de gevolgen van de vervuiling met nitraat en pesticiden; stedelijke en industriële gebieden hebben te maken met een hoge vraag in combinatie met verschillende vormen van vervuiling (waaronder PFAS³⁰ en microplastics). Met een investeringstekort van 4,6 miljard EUR blijft de toegang tot drinkwater en sanitaire voorzieningen een uitdaging, vooral in de ultraperifere gebieden, ondanks gerichte investeringsprogramma's zoals het "waterplan voor de overzeese departementen" (Pedom). Om de economische gevolgen van waterschaarste en achteruitgang van de waterkwaliteit te beperken, is een verbetering van het nationale en lokale waterbeheer nodig teneinde concurrerende behoeften beter te beheersen, conflicten tussen sectoren op te lossen, de tekortschietende investeringen in een veerkrachtige waterinfrastructuur aan te pakken, het toezicht op en de transparantie van de waterkwaliteit te versterken en de waterkwaliteit te beschermen tegen vervuiling door de landbouw en industrie. Ten slotte moeten deze verbeteringen worden opgenomen in een geïntegreerde aanpak voor klimaatadaptatie en -bestendigheid.

³⁰ Per- en polyfluoralkylstoffen (d.w.z. niet-afbreekbare chemicaliën).

- (39) In het licht van de cruciale rol van menselijk kapitaal bij het versterken van het concurrentievermogen en de strategische autonomie van de Unie heeft de Raad de lidstaten in 2026 aanbevolen dringend actie te ondernemen om iets te doen aan de structurele uitdagingen in verband met menselijk kapitaal op het vlak van vaardigheden, onderwijs en opleiding, die het concurrentievermogen belemmeren. De tot Frankrijk gerichte landspecifieke aanbevelingen 2026 kunnen bijdragen tot de uitvoering van de aanbeveling van de Raad over menselijk kapitaal in de Unie.
- (40) Ondanks aanzienlijke verbeteringen blijft de Franse arbeidsparticipatie laag en zijn er nog steeds belemmeringen voor toetreding tot de arbeidsmarkt, vooral voor jonge werknemers. Ondanks inspanningen om de jeugdwerkloosheid aan te pakken met door de herstel- en veerkrachtfaciliteit en het ESF+ ondersteunde programma's, zoals "1 jeune, 1 solution" en "Contrat d'engagement jeune", stijgen de jeugdwerkloosheid (19,7 % in 2025, 15-24 jaar) en het percentage jongeren dat geen werk heeft en ook geen onderwijs of opleiding volgt (NEET) (12,7 % in 2025, 15-29 jaar). Baankansen voor jongeren ontbreken vooral in de ultraperifere gebieden, landelijke gebieden, randstedelijke gebieden en gebieden waar een industriële transitie gaande is. De beperkte toegang tot betaalbare huisvesting en vervoer belemmert de arbeidsmarktintegratie nog verder, waarbij deze uitdagingen vooral in de ultraperifere gebieden nijpend zijn. Hoewel de uitvoering van de hervorming van France Travail en de huidige uitvoering van de wet inzake volledige werkgelegenheid nog moeten worden beoordeeld, kan het aanpakken van deze belemmeringen, met name door de gerichtheid, consistentie en bekendheid van de bestaande steunregelingen en de toegang tot huisvesting en mobiliteitsopties te verbeteren en onderwijs en opleiding beter af te stemmen op de behoeften van werkgevers, zorgen voor een betere arbeidsmarktintegratie, vooral van jongeren, en een afname van de personeelstekorten.

- (41) Op de Franse arbeidsmarkt sluiten de vaardigheden van het beschikbare personeel niet altijd aan bij wat er wordt gevraagd, vooral in kernsectoren als de maakindustrie, de bouw, de sociale sector en de gezondheidszorg, waar de werving van personeel aanhoudend voor moeilijkheden zorgt. Frankrijk heeft met steun uit de herstel- en veerkrachtfaciliteit en het ESF+ geïnvesteerd in het bijscholen en omscholen van werknemers, wat heeft geleid tot een kleine stijging van het aantal volwassenen dat een opleiding volgt (49,2 % in 2022 tegenover 48,4 % in 2016). Niettemin verloopt de voortgang in de richting van de doelstelling van 65 % voor 2030 traag, vooral bij laaggeschoolde en oudere werknemers. Een betere afstemming van opleidingen op de arbeidsmarktbehoeften en een sterkere ondersteuning van kwetsbare groepen zijn nog steeds nodig. Bovendien kunnen recente besparingen op de financiering van leer-werktrajecten en opleidingen³¹ de totale participatie verminderen. Door een gebrek aan geschoolde arbeidskrachten, vooral in de STEM-vakken (wetenschap, technologie, engineering en wiskunde), kan Frankrijk moeilijk voldoen aan de groeiende vraag in sectoren waar technologie de drijvende kracht is. Met name industrieel en ICT-ingenieurs behoren tot de beroepen waarvoor de meeste groei wordt verwacht, maar bijna een op de vier vacatures dreigt onvervuld te blijven als gevolg van dit tekort aan vaardigheden. De inschrijvingen voor STEM-studies nemen af en blijven onder het EU-gemiddelde. Inspanningen om het aantal inschrijvingen voor STEM-studies te vergroten in het hoger secundair en tertiair onderwijs, naast vroegtijdige interventies voor veelbelovende lerenden, alsook het voortdurend bijscholen van leerkrachten in STEM-vakken, zouden helpen om het tekort aan STEM-vaardigheden in belangrijke sectoren aan te pakken.

³¹ Begroting 2026, Loi de Finances 2026.

- (42) Het Franse onderwijssysteem wordt gekenmerkt door een afnemende bekwaamheid in de basisvaardigheden en STEM-vakken³². Hoewel de PISA-scores zich om en nabij het EU-gemiddelde bevinden, is het aandeel 15-jarigen dat slechte resultaten behaalt bij de wetenschapsvakken, wiskunde en lezen toegenomen en hoger dan de doelstelling van 15 % voor 2030³³, vooral bij wiskunde, waarvoor ook het aandeel leerlingen met de beste resultaten gedaald is. Frankrijk is binnen de EU ook een van de landen met de grootste sociaal-economische verschillen³⁴, waar de sociaal-economische achtergrond in sterke mate de onderwijsresultaten bepaalt. De bestaande ondersteuning voor slecht presterende leerlingen is nog steeds ontoereikend, voornamelijk als gevolg van de ontoereikende dekking van de “réseaux d’éducation prioritaire” (onderwijsprioriteitsnetwerken). Om beter aan de individuele behoeften tegemoet te komen en de resultaten van leerlingen in de basisvakken van jongs af aan te verbeteren, zou het kunnen helpen om de onderwijs-prioriteitsgebieden uit te breiden, flexibele criteria voor kansarme scholen in te voeren en de onderwijsmethoden bij te sturen op basis van de beoordelingsresultaten van de leerlingen. De vele beleidswijzigingen hebben er echter voor gezorgd dat er onvoldoende tijd voor uitvoering en evaluatie is en dat de onderwijsgemeenschap zich maar matig betrokken voelt bij dit proces.

³² Enquête “Trends in International Mathematics and Science Study 2023” (TIMSS).

³³ Uit de enquête van het Programme for International Student Assessment (PISA) 2022 bleek dat 28,8 % van de 15-jarigen in Frankrijk ondermaats presteerde voor wiskunde, tegenover 29,5 % in de EU, 26,9 % voor lezen, tegenover 26,2 % in de EU, en 23,8 % voor natuurwetenschappen, tegenover 24,2 % in de EU.

³⁴ OECD (2023). Resultaten PISA 2022 (deel I).

- (43) De aantrekkelijkheid van het beroep van leerkracht lijdt onder de aanzienlijke uitdagingen die men blijft ondervinden bij het verbeteren van de werkomstandigheden van leerkrachten en de kwaliteit van de lerarenopleiding. Frankrijk heeft te maken met een krimpend aantal gegadigden voor het vak van leerkracht en een stijgend verloop van het vaste personeel. De belangrijkste factoren hiervoor zijn onder meer een ontoereikende beloning in vergelijking met het EU-gemiddelde³⁵, slechte werkomstandigheden, beperkte waardering voor het beroep en beperkte mobiliteitskansen^{36 37}. Bovendien blijkt uit de meest recente Talis-enquête dat Franse leerkrachten in vergelijking met hun beroepsgenoten in de EU minder tevreden zijn over zowel de initiële lerarenopleiding als de permanente educatie, waarbij wordt gewezen op kritieke tekortkomingen in de opleiding, met name in opkomende vakken als AI-integratie. Daarnaast kan een grotere afhankelijkheid van tijdelijke leerkrachten met lagere kwalificaties, minder ervaring en een beperktere toegang tot opleidingen van invloed zijn op de onderwijskwaliteit. Er zijn stappen gezet om de omstandigheden in het onderwijs te verbeteren, zoals de hervorming van de initiële lerarenopleiding in 2025, die al heeft geleid tot een toename van examenaanvragen, wat erop lijkt te wijzen dat het beroep aantrekkelijker is geworden. In de begroting voor 2026 verdwijnen echter meer dan 4 000 betrekkingen voor leerkrachten, wat deels te verklaren is door de bevolkingskrimp, maar ook minder kansen overlaat om de klassen te verkleinen. De hervorming van de permanente educatie voor leerkrachten uit 2022 heeft nog niet tot aanzienlijke verbeteringen in de inhoud, toegankelijkheid of kwaliteit van de opleidingen geleid. Er is ruimte voor aanvullende maatregelen om de initiële opleiding en permanente educatie beter te laten aansluiten op de veranderende behoeften van alle leerlingen³⁸ en leerkrachten en scholen meer autonomie te bieden³⁹. De Franse rekenkamer waarschuwt er meer in het bijzonder voor dat schoolhoofden in de praktijk weinig ruimte hebben om zich aan te passen aan de behoeften van leerlingen en de lokale omstandigheden⁴⁰.

³⁵ De beloning van een leerkracht komt overeen met 82 % van het salaris van een werknemer met een tertiaire opleiding (EU-gemiddelde: 85 %) en slechts 26,6 % van de leerkrachten is tevreden over hun loon (EU-gemiddelde: 37,3 %). OESO, 2025, *Education at a Glance*.

³⁶ France Stratégie, 2024, [Working in Public Service: The Challenge of Attractiveness](#).

³⁷ Cour de Comptes, [Devenir enseignant: la formation initiale et le recrutement des enseignants des premier et second degrés](#), Rapport public thématique, 2023.

³⁸ “Éducation: comment mieux orienter la dépense publique”, Conseil d’analyse économique, 2025, beschikbaar op: [Éducation: comment mieux orienter la dépense publique](#).

³⁹ Lastra-Anadón, C. en Mukherjee, S. (2019), “Cross-country evidence on the impact of decentralisation and school autonomy on educational performance”, OECD Working Papers on Fiscal Federalism, nr. 26, OECD Publishing, Parijs, <https://doi.org/10.1787/c3d9b314-en>.

⁴⁰ Cour des comptes, “Mobiliser la communauté éducative autour du projet d’établissement”, Rapport public thématique, 2023.

- (44) Hoewel de arbeidsparticipatie is toegenomen, is het risico op armoede en sociale uitsluiting de afgelopen jaren groter geworden. Een belangrijke oorzaak van deze trend is de groeiende prevalentie van armoede onder werkenden, die vooral de afgelopen jaren sterk is gestegen, vooral onder zelfstandigen en huishoudens met kinderen. Dit is te wijten aan verschillende factoren: onvrijwillig deeltijdwerk en een versnipperde arbeidsinzet leiden tot een afname van het aantal gewerkte uren, terwijl het aantal zelfstandigen zonder personeel (micro-ondernemers en platformwerkers)⁴¹ met een zeer laag loon en beperkte autonomie is gestegen. Bovendien staan de lagelonenval en onvoldoende toegang tot opleiding een loopbaanontwikkeling in de weg en houden de zorgen over de werkomstandigheden aan, onder meer als het gaat om de lange werkdagen en een hoog percentage dodelijke arbeidsongevallen. Om de armoede onder werkenden terug te dringen zou het kunnen helpen om de lagelonenval en de onzekere arbeidsinzet aan te pakken, meer opleidingskansen te bieden en de werkomstandigheden, gezondheid en veiligheid op het werk te verbeteren, ook voor platformwerkers.

⁴¹ Rapport pour la France. GDPoweR – Récupération des données des travailleurs au service de la négociation et du suivi des accords collectifs dans l'économie des plateformes, 2025.

- (45) Het aandeel kinderen dat risico loopt op armoede en sociale uitsluiting kwam in 2025 uit op 27,5 %, veel hoger dan voor de rest van de bevolking (19,1 %) en het op vier na hoogste percentage in de EU. Die stijging is toe te schrijven aan verschillende factoren. Ouders ondervinden moeilijkheden bij het zorgen voor voldoende inkomen uit werk, aangezien 9,2 % van de kinderen woont in huishoudens met een zeer lage werkintensiteit, een van de hoogste percentages in de EU. Daarnaast is de armoede onder werkenden sterk gestegen onder huishoudens met kinderen, vooral onder eenoudergezinnen, waar de moeder meestal het gezinshoofd is. Een op de vijf alleenstaande ouders liep in 2025 risico op armoede, met als belangrijkste oorzaken onder meer onvrijwillig deeltijdwerk en gemiste loopbaankansen, vaak door een gebrek aan geschikte kinderopvangmogelijkheden. Weliswaar is de kinderopvang in Frankrijk over het geheel genomen vrij ruim beschikbaar, maar de toegang is zeer ongelijk verdeeld: het verschil tussen kansrijke en kansarme kinderen (36 procentpunt) is groter dan het EU-gemiddelde (20 procentpunt). In 2023 kon 76 % van de gezinnen die in armoede leefden geen kinderopvang betalen⁴². Bovendien blijven er zorgen bestaan met betrekking tot de kwaliteit, de beschikbaarheid en de kosten van kinderopvang, die in heel Frankrijk aanzienlijk verschillen. Over het land verspreide verschillen in baan- en opleidingskansen, in de toegang tot betaalbare huisvesting, vervoer, gezondheidszorg en sociale diensten maken het voor ouders nog moeilijker om voor een leefbaar inkomen te zorgen. Deze uitdagingen worden nog versterkt door de stijgende kosten van levensonderhoud, die hebben bijgedragen tot een toename van materiële en sociale deprivatie onder kinderen (10 % in 2025, tegenover 7,9 % in de EU), waarbij alleenstaande ouders en grote gezinnen het hardst door de oplopende kosten van huisvesting, energie en voedsel worden getroffen⁴³. De groeiende dakloosheid in Frankrijk⁴⁴ treft steeds meer gezinnen met kinderen⁴⁵. Ondanks recente hervormingen met als doel het evenwicht tussen werk en privéleven voor gezinnen te verbeteren, hebben kinderbijslag en huisvestingstoelagen geen gelijke tred gehouden met de inflatie en zijn de criteria om hiervoor in aanmerking te komen strenger geworden. Om de kinderarmoede tegen te gaan zou het kunnen helpen om de effectiviteit van de gezins- en huisvestingstoelagen te beoordelen, de belemmeringen voor de arbeidsparticipatie van ouders weg te nemen, de toegang tot kinderopvang te verbeteren en de territoriale verschillen in de toegang tot diensten te verkleinen.

⁴² CNAF-ONAPE, L'accueil des jeunes enfants - Édition 2025, 2025, [Observatoire national de la petite enfance \(Onape\) | CAF – Caisse d'Allocations Familiales](#).

⁴³ [INSEE, privation matérielle et sociale en 2025](#).

⁴⁴ Fondation pour le Logement, “31ème rapport sur le mal-logement en France en 2026”, 2026.

⁴⁵ UNICEF-FAS, *Baromètre Enfants à la rue*, 2025.

- (46) Aangezien de economieën van de lidstaten van de eurozone in hoge mate met elkaar zijn verweven en zij collectief bijdragen tot de werking van de economische en monetaire unie, heeft de Raad in 2026 de lidstaten van de eurozone aanbevolen actie te ondernemen, onder meer via hun herstel- en veerkrachtplannen, teneinde uitvoering te geven aan de aanbeveling van 2026 over het economisch beleid van de eurozone. Voor Frankrijk draagt aanbeveling 1 bij tot de uitvoering van de eerste, tweede en vijfde aanbeveling over de eurozone, aanbeveling 2 tot de uitvoering van de vierde aanbeveling over de eurozone, aanbeveling 3 tot de uitvoering van de zevende, achtste en negende aanbeveling over de eurozone, aanbeveling 4 tot de uitvoering van de zevende aanbeveling over de eurozone, en aanbeveling 5 tot de uitvoering van de vijfde aanbeveling over de eurozone,

BEVEELT AAN dat Frankrijk in 2026 en 2027 de volgende acties onderneemt:

1. Ervoor zorgen dat de netto-uitgaven in overeenstemming zijn met het door de Raad op 21 januari 2025 aanbevolen correctieve pad, gezien de door de Commissie voor 2026 verwachte afwijking ten opzichte van het aanbevolen maximum voor de netto-uitgaven. De algehele uitgaven en gereedheid op het gebied van defensie en veiligheid verhogen, en tegelijkertijd de schuldhoudbaarheid waarborgen en zorgen voor een efficiënte besteding van de uitgaven en een geleidelijke aanpassing van de begroting om structureel hogere defensie-uitgaven te kunnen financieren. Ervoor zorgen dat maatregelen die worden genomen om de gevolgen van de stijgende energieprijzen te verzachten, tijdelijk zijn, dat ze gericht zijn op de bescherming van kwetsbare huishoudens of op de behoeften van energie-intensieve bedrijven, dat ze stimulansen voor energiebesparing in stand houden en dat de begrotingskosten van die maatregelen verenigbaar zijn met de toezeggingen binnen het begrotingskader van de EU. De reeks hervormingen en investeringen op basis waarvan de verlengde aanpassingsperiode is toegekend, blijven uitvoeren, zoals aanbevolen door de Raad op 21 januari 2025. De budgettaire houdbaarheid van het pensioenstelsel op billijke wijze waarborgen en de bijdrage ervan aan de werkgelegenheid en de potentiële groei vergroten. De overheidsuitgaven blijvend en aanzienlijk terugdringen en efficiënter besteden op basis van de resultaten van uitgaventoetsingen. De belastingheffing heroriënteren van de belasting op productiefactoren naar verbruiks- en milieubelastingen en de begrotingsuitgaven en sociale lasten rationaliseren en verlagen. De administratieve complexiteit terugdringen door overlappende bevoegdheden te schrappen en op die manier de efficiëntie van de uitgaven te verbeteren. De bestuurs-capaciteit en ruimtelijke ordening in de ultraperifere gebieden versterken.
2. Zorgen voor continuïteit van de hervormingen en investeringen die in het kader van de herstel- en veerkrachtfaciliteit worden uitgevoerd. De uitvoeringsdynamiek voor de cohesiebeidsprogramma's vasthouden, in voorkomend geval voortbouwend op de heroriëntatie naar strategische prioriteiten en de flexibiliteit die zijn overeengekomen in de context van de tussentijdse evaluatie van het kader voor het cohesiebeleid.

3. De nationale regelgeving verder vereenvoudigen, de administratieve lasten verminderen, de uit de regelgeving voortvloeiende beperkingen voor ondernemingen, met name in de bouw en de dienstensector, terugdringen en de belemmeringen voor het vrije verkeer van goederen wegnemen. De O&O-intensiteit van bedrijven versterken door beter toegespitste regelingen voor overheidssteun in te zetten die O&O bij bedrijven belonen en de verspreiding van innovatie bevorderen, door overheidssteun te bieden in de vorm van een meerjarig investeringsplan en door aandelenbeleggingen door institutionele en retailbeleggers te stimuleren, met name door de steun voor scale-ups en disruptieve innovatie te ondersteunen. De ecosystemen die de samenwerking tussen de academische wereld en het bedrijfsleven ondersteunen effectiever maken. De digitalisering van kmo's verbeteren, onder meer door bestaande steunmaatregelen van de overheid doeltreffender te maken. Diversificatie en werkgelegenheid blijven bevorderen in regio's die met een industriële transitie doormaken.
4. De decarbonisatie van de vervoerssector versnellen door belemmeringen weg te nemen en stimulansen te bieden om de vraag naar en het aanbod van emissiearme vervoerswijzen en -voertuigen te vergroten. De energie-efficiëntie van gebouwen vergroten en de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen verkleinen door te zorgen voor een stabiele en voorspelbare ondersteuning die met name gericht is op ambitieuze renovaties en kwetsbare huishoudens. De uitrol van hernieuwbare-energieprojecten versnellen, met inbegrip van een verdere stroomlijning van vergunningsprocedures. Flexibiliteitsoplossingen zoals vraagrespons, opslagtechnologieën of schone regelbare stroomopwekking bevorderen en zorgen voor voldoende investeringen in de capaciteit van het elektriciteitsnet en in grensoverschrijdende interconnecties. De elektrificatie van het eindgebruik versnellen, vooral in sectoren met een hoge uitstoot. Het waterbeheer verbeteren om concurrerende behoeften van waterintensieve sectoren beter aan te pakken, zorgen voor voldoende investeringen in de waterinfrastructuur, vooral in de ultraperifere gebieden, en de waterkwaliteit beschermen tegen vervuiling door de landbouw en industrie.

5. Het tekort aan vaardigheden aanpakken door de opleidingen af te stemmen op de behoeften van de arbeidsmarkt, onder meer op territoriaal niveau, en het aantal inschrijvingen voor STEM-vakken (wetenschap, technologie, engineering en wiskunde) opschroeven. De arbeidsmarktintegratie vergroten door de belemmeringen voor onderwijs en werk voor jongeren weg te nemen en de toegang tot opleidingen voor laaggeschoolden en oudere werknemers te verbreden. De onderwijsresultaten verbeteren en de ongelijkheden in het onderwijs verminderen. Het beroep van leerkracht versterken, onder meer door de werkomstandigheden en de initiële opleiding en permanente educatie van leerkrachten te verbeteren. Armoede onder werkenden en kinderen voorkomen en verminderen door belemmeringen voor betaalde en duurzame werkgelegenheid weg te nemen, vooral voor ouders, door de toegang tot kinderopvang van goede kwaliteit te verbeteren voor de meest kansarme huishoudens en door de territoriale verschillen in de toegang tot diensten, met name de gezondheidszorg, te verkleinen.

Gedaan te Brussel,

Voor de Raad

De voorzitter
